

Utlåtande 2013:52 RVII (Dnr 326-661/2012)

Stadsdelarnas ansvar för funktionsnedsattas fritid och idrottsmöjligheter

Motion (2012:22) av Tomas Rudin, Emilia Bjuggren och Kaj Nordquist (alla S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2012:22) av Tomas Rudin, Emilia Bjuggren och Kaj Nordquist (alla S) om ”Stadsdelarnas ansvar för funktionsnedsattas fritid och idrottsmöjligheter” anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Tomas Rudin, Emilia Bjuggren och Kaj Nordquist (alla S) föreslår i en motion (2012:22) att stadsdelarna ges i uppdrag att investera i utrustning såsom t ex el-hockeystolar och Showdown-bord för att öka möjligheterna för funktionsnedsatta att utöva idrott i hela staden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor.

Stadsledningskontoret anser att det inte idag finns några hinder för att stadsdelsnämnderna köper in utrustning för att barn och ungdomar med funk-

tionsnedsättning ska kunna utöva olika typer av idrott. Stadsledningskontoret bedömer dock att behovet för stadsdelsnämnderna ser olika ut och påpekar att det är upp till varje stadsdelsnämnd att avgöra huruvida ett inköp bör göras eller inte.

Idrottsnämnden anser att nätverket ”Fritid för alla” har synliggjort barn och unga med funktionsnedsättning och deras behov av specifika insatser för att komma ut i aktivitet. Detta har börjat synas i nämndernas verksamhetsplaner och har kommit upp på agendan i ”vanliga” fritidsaktiviteter. Fritid för alla har en hemsida och ett nyhetsbrev med fritidsaktiviteter som fungerar för barn och ungdomar med funktionsnedsättning, vilket har gjort fritidsutbudet för denna målgrupp mer lättöverskådligt.

Socialnämnden anser att det är viktigt att staden stöttar idrott och andra fritidsaktiviteter för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. Att ha en aktiv fritid främjar hälsan och ska därför eftersträvas. Det åligger också staden enligt LSS, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, att verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för personer med funktionsnedsättning.

Bromma stadsdelsnämnd anser att ett jämlikt medborgarskap ska råda i Stockholms stad och att alla som vill ska ha möjlighet till idrottsaktiviteter på fritiden.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser det synnerligen angeläget att även personer med funktionsnedsättning kan ha en god fritid med möjlighet att ägna sig åt bland annat fysiska aktiviteter.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser att det är viktigt att vidta åtgärder för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att idrotta. Detta har berörts i det förslag till Idrottspolitiskt program som remissbehandlats under 2012.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor anser inte att det bara är stadsdelsnämndernas ansvar att det ska finnas möjlighet till ett rikt fritidsutbud och möjlighet till att utöva idrott när man vill och var man vill. Rådet anser att det är idrottsnämnden som skall ansvara för utrustningen och lokalerna.

Mina synpunkter

Stockholms stads mål och vision är att alla, oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning eller etnisk och socioekonomisk bakgrund, ska kunna utöva idrott och motion utifrån egna förutsättningar och önskemål. Det är viktigt att personer med funktionsnedsättning får möjlighet till ett aktivt liv och själva får välja vilken form av idrott och sysselsättning de utför, och enligt lagen om stöd och

service till vissa funktionshindrade (LSS) har staden ett ansvar att verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Stockholms stad verkar för detta i fler avseenden. Bland annat inom stadens nätverk "Fritid för alla" där idrottsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna, socialnämnden, kulturnämnden och utbildningsnämnden arbetar för att öka möjligheten för barn och unga som har en funktionsnedsättning att delta i idrotts- och fritidsverksamheter.

Personer med funktionsnedsättningar är även en prioriterad grupp i stadens idrottspolitiska program. Fritids- och idrottsaktiviteter ska vara lättåtkomliga för alla och stadens anlagda ytor för fysisk aktivitet ska vara tillgänglighetsanpassade för personer med funktionsnedsättning. Stockholms stad fortsätter sitt arbete med att funktionshinderanpassa fler lekplatser och andra allmänna ytor i staden.

Vidare betonas i stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011–2016 att alla människor ska få möjlighet till en bra fritid, att alla ska kunna välja bland olika verksamheter som till exempel kultur, idrott, rekreation samt att verksamheten ska vara tillgänglig.

Det finns inga hinder idag för att stadsdelsnämnderna köper in utrustning för att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska kunna utöva olika typer av idrott. Behovet i stadsdelsnämnderna ser dock olika ut och det är upp till varje stadsdelsnämnd att avgöra huruvida ett inköp bör göras eller ej.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2012:22) om stadsdelarnas ansvar för funktionsnedsattas fritid och idrottsmöjligheter.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Roger Mogert och Tomas Rudin (alla S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Delvis godkänna förslag till beslut
2. Därutöver anföra följande

2007 gav kommunfullmäktige idrottsnämnden i uppdrag att samordna fritidsfrågor för barn och unga med funktionsnedsättning i staden, i samverkan med 14 stadsdelsnämnder, kulturnämnden, socialnämnden samt utbildningsnämnden. Uppdraget går ut på att samla information om fritidsutbudet för målgruppen på webben. Det innebär också att samordna ett nätverk av ansvariga kontaktpersoner i berörda förvaltningar.

18 förvaltningar har utsett en kontaktperson som är ansvarig för fritid för barn och ungdomar som behöver lite extra stöd.

Detta är ett viktigt steg på vägen, men för att stadens ambition om att tillgängligheten inom idrotts- och motionslivet ska öka med målet att barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning ska kunna utöva idrott och besöka idrottsanläggningar under samma förutsättningar som alla andra, måste tillgången till anläggningar och fördelning av tränings- och tävlingstider tillgodoses bättre.

Idrottsförvaltningen har i sin verksamhetsberättelse för 2012 påpekat att det finns ett stort behov av nätverkande och andra typer av insatser för att nå unga. Vi instämmer i den uppfattningen och faktum är att antalet tillgängliga platser för idrottsutövande ännu inte nått fullgod kvalitet i stadens anläggningar, vilket även gäller den utrustning som behövs för att utöva handikappidrott. Individuell utrustning för idrott omfattas inte heller av bistånd eller assistansstöd, varför investeringar för dessa idrotter görs av enskilda utövare eller av idrottsföreningarna själva.

Staden har kommit en god bit på vägen i arbetet med att synliggöra utbudet av idrotts- och fritidsverksamheter på ett bättre sätt. Men det räcker inte, utan det krävs också insatser i form av att samordna ansvaret för investeringar i utrustning, lokaler m.m. Motionen handlar om just detta, att skapa möjligheter för barn och unga med funktionsnedsättning att få en meningsfull fritid.

Reservation anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. i huvudsak bifalla motionen
2. uppdra åt idrottsförvaltningen och stadsdelsnämnderna att utreda hur staden kan skapa fler möjligheter till en aktiv fritid för barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning
3. säga följande

Det åligger staden enligt LSS, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, att verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Att ha en aktiv fritid främjar hälsan och ska eftersträvas. Det är viktigt att staden erbjuder stöd till idrott och andra fritidsaktiviteter för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning.

Inget barn ska diskrimineras enligt artikel två i FN:s barnkonvention, en av barnkonventionens portalparagrafer. Det innebär till exempel att barn med funktionsnedsättning ska ha samma möjligheter till en aktiv fritid som andra barn. Att skapa fler möjligheter för barn och unga med funktionsnedsättning att ha en rik och meningsfull fritid är en grundläggande rättighetsfråga. Idrottsförvaltningen bör därför ges i uppdrag att utreda hur staden kan skapa fler möjligheter till en aktiv fritid för barn och unga med funktionsnedsättning. Utredningen bör innehålla en översyn över vilka behov av utrustning för fritidsverksamhet som finns. Utredningen bör även ge rekommendatio-

ner för hur möjligheterna till en aktiv fritid kan öka för barn och unga med funktionsnedsättning.

Idrottsnämnden har det övergripande ansvaret i staden för funktionsnedsattas fritid och idrottsmöjligheter. Det är ändå angeläget att det inom varje stadsdelsområde görs en inventering av i vilken utsträckning personer med funktionsnedsättning har möjlighet till spontanidrott i stadens parker.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2012:22) av Tomas Rudin, Emilia Bjuggren och Kaj Nordquist (alla S) om ”Stadsdelarnas ansvar för funktionsnedsattas fritid och idrottsmöjligheter” anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 17 april 2013

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Anna König Jerlmyr

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Tomas Rudin och Emilia Bjuggren (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Stefan Nilsson och Daniel Helldén (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Motion (2012:22) om ”Stadsdelarnas ansvar för funktionsnedsattas fritid och idrottsmöjligheter” av Tomas Rudin, Emilia Bjuggren och Kaj Nordquist (alla S) bifalles delvis
2. Dessutom vill jag framföra följande

Motionärerna lyfter några av de hinder som finns idag för funktionsnedsattas reella möjligheter till jämlik fritid och idrott. Individuell idrottsutrustning inom handikappidrotter kan vara oerhört dyrbar och omfattas inte av bistånd eller assistansstöd. Utrustningen bekostas idag av enskilda idrottsutövare eller av idrottsföreningar, vilket kraf-

tigt begränsar tillgången på utrustning och möjligheterna att utöva idrott. Mera och flera typer av tillgänglig idrottsutrustning på skolor och fritidsgårdar samt i idrottshallar och i parker skulle öka möjligheten till idrott. Självfallet ska ett jämställdhetsperspektiv finnas även på detta område.

Föredragande borgarrådet säger i sitt svar att det inte finns några hinder för stadsdelsnämnderna att köpa utrustning för att barn och unga med funktionsnedsättning ska kunna utöva olika typer av idrott. Motionen visar dock att tillgången på utrustning är en hämmande faktor, samtidigt som idrottsnämnden lyfter andra brister. Till exempel är fritid för alla inte förankrat i alla stadsdelsnämnder.

Ohälsa är mer än 10 gånger vanligare bland människor med funktionsnedsättning än hos övriga befolkningen. Det råder också en stor social klyfta i förhållande till övriga befolkningen. Vi vill därför se en skyndsam utredning i nära samverkan med funktionshindersorganisationerna och berörda nämnder av behovet av utrustning, lokaler, halltider, ansvar, resurser, samverkan etc. inom handikappidrotten för såväl barn som vuxna. Tillräckligt stöd måste ges för att starta föreningar inom handikappidrott om intresse finns.

Vi delar också synpunkterna som framförs av funktionshindersråden om att funktionshindersorganisationer ska kunna söka pengar till friskvård och idrott samt att möjligheten till ledsagning måste finnas för att alla ska kunna delta i idrotterna.

ÄRENDET

Tomas Rudin, Emilia Bjuggren och Kaj Nordquist (alla S) skriver i en motion om stadsdelarnas ansvar för funktionsnedsattas fritid och idrottsmöjligheter. Där föreslås att samtliga stadsdelsnämnder ges i uppdrag investera i utrustning såsom t ex elhockeystolar och Showdownbord för att öka möjligheterna för funktionsnedsatta att utöva idrott i hela staden.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 juni 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar motionärernas uppfattning om att staden ska skapa förutsättningar för att funktionsnedsatta ska få ett aktivt liv.

Idrottsnämnden har uppdraget att samordna fritidsfrågor för barn och unga med funktionsnedsättning i staden, i samverkan med stadsdelsnämnderna, kulturnämnden, socialnämnden samt utbildningsnämnden. Uppdraget i stort innebär att öka möjligheten för barn och unga som har en funktionsnedsättning att delta i idrotts- och fritidsaktiviteter. Nätverket som bildades kallas för Fritid för alla.

Fritid för alla har synliggjort behovet av specifika insatser för barn och unga med funktionsnedsättning för att komma ut i aktivitet. Detta har också gett effekt i nämndernas verksamhetsplaner. Fritid för alla har en hemsida och ett nyhetsbrev med fritidsaktiviteter som fungerar för barn och ungdomar med funktionsnedsättning, vilket har gjort fritidsutbudet för denna målgrupp mer överskådligt.

Stadsledningskontoret ser inga hinder idag för att stadsdelsnämnderna köper in utrustning för att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska kunna utöva olika typer av idrott. Kontoret bedömer dock att behovet för stadsdelsnämnderna ser olika ut och påpekar att det är upp till varje stadsdelsnämnd att avgöra huruvida ett inköp bör göras eller ej.

Enligt idrottsnämnden finns det idag en förening som erbjuder ungdomar möjligheten att spela elhockey och intresset för ytterligare en förening finns inte.

Staden erbjuder dessutom ett flertal möjligheter att spela Showdownbord.

Bedömer enskilda skolor att det finns behov av att köpa in fler bord skulle detta

vara ett bra komplement till redan befintliga ställen.

Stadsledningskontoret föreslår att motionen anses besvarad med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 september 2012 att som yttrande över remiss av motion (2012:22) om stadsdelarnas ansvar för funktionsnedsattas fritids- och idrottsmöjligheter hänvisa till vad som sägs i förvaltningens utlåtande.

Reservation anfördes av Emilia Bjuggren m fl. (S) och Mehdi Oguzsoy (V), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Åsa Jernberg (MP), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

2007 gav kommunfullmäktige idrottsnämnden i uppdrag att samordna fritidsfrågor för barn och unga med funktionsnedsättning i staden, i samverkan med 14 stadsdelsnämnder, kulturnämnden, socialnämnden samt utbildningsnämnden. Uppdraget var att utbudet av idrotts- och fritidsverksamhet och kulturaktiviteter på ett bättre sätt skulle nå ut till barn och unga som har funktionsnedsättning, och att utbudet bättre ska anpassas till dem. Det bildades ett nätverk kring dessa frågor som kallas Fritid för alla.

Fritid för alla har synliggjort barn och unga med funktionsnedsättnings behov av specifika insatser för att komma ut i aktivitet. Detta har börjat synas i nämndernas verksamhetsplaner och har kommit upp på agendan i ”vanliga” fritidsaktiviteter. Fritid för alla har en hemsida och ett nyhetsbrev med fritidsaktiviteter som fungerar för barn och ungdomar med funktionsnedsättning, vilket har gjort fritidsutbudet för denna målgrupp mer överskådligt.

Fritid för alla har initierat ett samarbete med tolv kommuner i Stockholms län för att tillsammans starta en fritidswebb, full med fritidsaktiviteter tillgängliga för barn och unga med funktionsnedsättning. Det är ett unikt samarbete som kommer att öka kontaktytan mellan kommunerna, främja fritidsaktörer som vill sprida information, gynna personal som ska vägleda och tipsa om fritidsaktiviteter och framför allt ge barn och unga med funktionsnedsättning större möjligheter att hitta passande aktiviteter och sammanhang. Fritidswebben är planerad att publiceras den 1 februari 2013.

I de 18 berörda förvaltningarna har Fritid för alla haft varierad framgång. Stadsdelsförvaltningarna Rinkeby-Kista och Skarpnäck har kontaktpersoner för vilka Fritid för alla ingår som en del i arbetet. I övriga förvaltningar har kontaktpersonerna fått

uppdraget utöver sina ordinarie uppgifter. Generellt sett är fritid för alla svagt förankrat i förvaltningarna och deras ledningsgrupper.

Forskning visar att ohälsa är mer än 10 gånger vanligare bland människor med funktionsnedsättning än hos den övriga befolkningen (22 jämfört med 2 procent). Stor social klyfta råder mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen – hög arbetslöshet, låg utbildning och sämre ekonomisk situation (FHI 2008). Elever med funktionsnedsättning skattar sin hälsa sämre än andra, de upplever oftare nedstämdhet, psykosomatiska besvär och röker och dricker alkohol i högre grad än andra ungdomar. En tredjedel träffar aldrig någon kompis efter skolan (Ung Livsstil 2008/2009)

Funktionsnedsättning ska inte ha en avgörande betydelse för barn och ungdomars möjligheter till ett gott liv. I en stad i världsklass ges barn och ungdomar med funktionsnedsättning stora möjligheter att idrotta, spela teater och träffa kompisar. Barn och ungdomar med funktionsnedsättning blir mer självständiga genom en aktiv fritid och i längden medför det att kostnader för stödinsatser och för onödig fysisk och psykisk ohälsa minskar.

Barn och ungdomar med omfattande rörelsebegränsning har ett fåtal aktiviteter att välja bland, bland annat elhockey. Idag är det ett 30-tal ungdomar som spelar elhockey i föreningen IFAH. De har elva ungdomar som står på kö. IFAH har inte kapacitet att hantera fler elhockeystolar än de som finns idag. För att alla som vill ska kunna spela elhockey behöver ytterligare en förening starta verksamhet, och det intresset finns inte idag.

När det gäller Showdownbord finns det ingen tydlig brist i staden. Det finns bord på bl. a Beckis Idrottscenter och på Unga Synskadade Stockholms ungdomsgård. Där emot skulle det med fördel kunna finnas på de skolor som har elever med synnedsättning.

Frågan om investeringar i utrustning anser förvaltningen behöver vidgas till att mer handla om att skapa fler möjligheter för barn och unga med funktionsnedsättning generellt att få en aktiv fritid.

För att barn och unga med funktionsnedsättning ska kunna få en aktiv fritid behöver hela staden hjälpas åt. Fritid för barn och ungdomar med funktionsnedsättning får inte fortsätta vara något som staden satsar på om det finns tid och intresse. Det är ett uppdrag som behöver tas på stort allvar i samtliga berörda nämnder.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 september 2012 följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av tjänstgörande ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) och ledamoten Inger Stark (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Marie Ljungberg Schött m.fl. (M), ledamoten Ann-Katrin Åslund (FP) och ledamoten Stina Bengtsson (C), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 maj 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningens uppfattning är att det är viktigt att staden stöttar idrott och andra fritidsaktiviteter för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. Att ha en aktiv fritid främjar hälsan och ska därför eftersträvas. Det åligger också staden enligt LSS, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, att verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för personer med funktionsnedsättning.

I motionen föreslås att stadsdelsnämnderna ska köpa in el-hockeystolar och Show-down-bord. Utbudet av möjligheter skulle därmed växa, fler skulle kunna utöva idrotterna och det allmänna intresset för handikappidrott skulle växa.

Det finns i staden olika sätt att öka möjligheterna för idrottsutövning för personer med funktionsnedsättning t ex genom samarbete mellan olika föreningar, klubbar och organisationer. Ett exempel på detta är Akropol Basket på Järvafältet och Norrbacka HIF som tillsammans anordnar rullstolsbasket. Föreningen IFAH, idrott för alla handikappade, har också ett stort utbud av idrotter, bl a el-hockey, liksom Stockholms handikappidrottsförbund.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 augusti 2012 att godkänna förvaltningens svar på remissen och överlämna det till kommunstyrelsen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 juli 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen håller med motionärerna om att ett jämlikt medborgarskap ska råda i Stockholms stad och att alla som vill ska ha möjlighet till idrottsaktiviteter på fritiden. Stadens bad-, idrotts- och motionsanläggningar är stadsgemensamma vilket innebär en konkurrens om tillgången till idrottshallarnas tider. De hallar som idag används för elhockey är Skärholmens idrottshall samt Beckomberga idrottshall som båda är tillgängliga för alla. Idrottsföreningen för alla handikappade, IFAH, har i Skärholmens

idrottshall en elhockeykola för 7-10-åringar samt elhockeyträning två gånger i veckan. De halltider som föreningen har tillgång till är idag begränsade, vilket inneburit att elhockeyn inte har kunnat expandera i önskad omfattning. Under våren 2012 har fem turneringar spelats runt om i Sverige och ett sommarläger för bland annat elhockey har anordnats av IFAH.

Antalet stolar är idag femton stycken. Enligt IFAH:s kansli är stolarna utrymmeskrävande och de behöver också löpande underhåll. Förvaltningen anser inte att det är aktuellt att i fritidsverksamheten köpa in elhockeystolar då sporten måste utövas i en idrottshall och att stolarna, av praktiska skäl, bör förvaras i ett angränsande utrymme till idrottshallen. Stadens idrottshallar förvaltas av idrottsnämnden som även har ett stadsövergripande ansvar för anordnande av fritidsverksamhet för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. Förvaltningen ska dock se över möjligheten att införskaffa ett Showdown bord till fritidsverksamheten.

Vidare utreder förvaltningen möjligheten att starta fritidsverksamhet för ungdomar med en funktionsnedsättning i nyanskaffade lokaler. De fritidsgårdar som finns i Bromma är tillgängliga för alla men vissa ungdomar med funktionsnedsättning kan önska, eller ha behov av, en mer riktad fritidsverksamhet. Idag köper förvaltningen fritidsverksamhet för dessa ungdomar av privata aktörer som bedriver verksamhet i olika delar av staden.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 augusti 2012 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 juli 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser det synnerligen angeläget att även personer med funktionsnedsättning kan ha en god fritid med möjlighet att ägna sig åt bl.a. fysiska aktiviteter. Ansvarsfördelningen i staden är dock sådan att stadsdelsnämnderna inte har något ansvar för fritidsaktiviteter för vuxna, utom vad gäller bidragsgivning till lokala föreningar, underhåll av parker och parkmark (inklusive parklekar och mindre fotbollsplaner) samt underhåll av naturbadplatser inom stadsdelsområdet. Därutöver ansvarar nämnderna för bistånd till enskilda personer i form av t.ex. ledsagning till fritidsaktiviteter.

I idrottsnämnden uppdrag ingår att ”främja folkhälsa och breddidrott genom idrott och friluftsliv för stadens invånare.” Nämnden ska se till att goda förutsättningar gäller för motion och friluftsliv för alla invånare, både inom- och utomhus och under alla årstider. Nämnden ska också arbeta för att fler ska bli fysiskt aktiva och för att nå nya målgrupper. Nämnden ansvarar bl.a. för stadens bidragsgivning och stöd till idrottsfö-

reningar och andra sammanslutningar och för planering av utbyggnaden av idrottsanläggningar.

Utöver de allmänt riktade uppdragen ska idrottsnämnden också öka tillgängligheten inom idrotts- och motionslivet så att ”barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning ska kunna utöva idrott och besöka idrottsanläggningar under samma förutsättningar som andra”. Utifrån den ansvarsfördelning som gäller och de uppdrag som alltså finns menar förvaltningen att idrottsnämnden bör ansvara även för utveckling av idrotter som är speciellt anpassade för personer med funktionsnedsättning, t.ex. elhockey och showdown. Arbetet bör ske i samverkan med intresserade organisationer för personer med funktionsnedsättning och kanske även tillsammans med kranskommunerna.

Synpunkter från rådet för funktionshinderfrågor

Nämndens råd för funktionshinderfrågor har tagit del av motionen och menar att förslaget är mycket bra. Rådet påtalar dock att ledsagning behövs för att alla som vill ska kunna delta i idrotterna. Det måste också finnas en lokal där sporterna kan utövas och organisation som ansvarar för det hela. Samarbete behövs därför både mellan stadsdelsförvaltningarna och mellan förvaltningarna och de olika organisationer som finns för personer med funktionsnedsättning.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 oktober 2012 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande, i vilket föreslås att idrottsnämnden får ett övergripande ansvar för funktionsnedsattas fritid och idrottsmöjligheter.

Reservation anfördes av Catarina Agrell m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Anders Ödmark m. fl. (MP) och Reijo Kittilä (V), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärens uppfattning om att det är viktigt att vidta åtgärder för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att idrotta. Problematiken har berörts också i det förslag till Idrottspolitiskt program som remissbehandlats under 2012.

Motionärerna förslår att stadsdelarna ger uppdraget att investera i utrustning såsom t.ex. elhockeystolar och showdownbord, för att öka möjligheter för funktionsnedsatta att utöva idrott i hela staden. Idrottsnämnden har ett samlat ansvar för att erbjuda före-

ningslivet lokaler och ytor för idrottsaktiviteter. Stadsdelsförvaltningarna har därtill ansvar för ytor för spontanidrott i parker, vilket inte är det som påtalas i motionen. Förvaltningen kan se en fördel i att staden samlat inventerar behovet av den nämnda utrustningen. Förslagsvis samordnat av idrottsnämnden. Förvaltningen menar också att det ligger närmast till hands att idrottsnämnden ges ett ökat ansvar över investeringar av den karaktär som motionärerna föreslår.

Investeringar av utrustning av denna art kräver förutom utrustningen i sig, lokaler/områden att utöva idrotten samt löpande underhåll av utrustningen. Förvaltningen kan se möjligheter att investera för handikappidrott i parker men först efter att idrottsnämndens inventering genomförts.

Kungsholmen har ett bidragssystem till intresseorganisationer som komplement till nämndens egna verksamhet. 2012 gavs föreningsbidrag till Intresseförbundet för personer med schizofreni och liknande psykosor (IFS) vilka användes till sommarläger med fokus på idrott och hälsa.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor beslutade vid sitt sammanträde den 9 september 2012 att som svar på remissen lämna följande yttrande.

Det som tas upp i motionen är mycket viktigt och en sedan länge eftersatt fråga.

Vi håller med om att utbudet av fritidsaktiviteter behöver byggas ut ytterligare.

Personer med funktionsnedsättning har idag sämre hälsa än den övriga befolkningen. Idrott och andra fritidsaktiviteter kan bidra till att de mår bättre. Satsningar på olika aktiviteter bör ske brett så att alla med funktionsnedsättningar, oavsett vad funktionsnedsättningen består i, kan finna lämplig aktivitet.

En kommentar när det gäller att skapa ett brett utbud är den begränsning Svenska handikappidrottsförbundet och Sveriges paralympiska kommitté (SHIF/SPK) har när det gäller med funktionsnedsättningar:

*Rörelsehinder (R) (förlammningsskador, CP, amputation och övriga rörelsehinder)

*Synskador (S)

*Utvecklingsstörning (U)

Vi anser inte att det bara är stadsdelarnas ansvar att det skall finnas möjlighet till ett rikt fritidsutbud och möjlighet till att utöva idrott när man vill och var man vill. Vi anser att det är idrottsförvaltningen som skall ansvara för utrustningen och lokalerna. Ett ansvar de redan har. Om stadsdelarna skulle få ansvar för utrustningen som gäller funktionshindrade så blir det ett delat ansvar och då är det ingen som tar ansvar.

Två bra exempel där det fungerar bra är Ungdomens hus i Skärholmen och Beckombergas idrottsanläggning.

Vi tycker däremot att biståndshandläggarna skall kunna ge råd och uppmuntra i frågor

som rör fritid och idrott. Stadsdelarnas kontakter med det nätverk "Fritid för alla" som idrottsförvaltningen byggt upp måste förbättras för att de bättre skall kunna sprida information om de utbud som finns.

Föreningar som organiserar funktionshindrade borde kunna söka pengar till frisk-vård och idrott. Det tror vi skulle vara ett bra sätt att uppmuntra föreningarna till att få sina medlemmar mer aktiva och friskare.

RESERVATIONER M.M.

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Emilia Bjuggren m fl. (S) och Mehdi Oguzsoy (V) enligt följande.

Nämnden tillstyrker delvis motionen

Nämnden anför därutöver följande:

Förvaltningen pekar i sitt tjänsteutlåtande på en rad viktiga aspekter som forskningen visar, att ohälsa är mer än tio gånger vanligare bland människor med funktionsnedsättning än hos övriga befolkningen. Elever med funktionsnedsättning skattar sin hälsa sämre än andra. Ungdomar i särskolan rör på sig och deltar i föreningslivet i avsevärt mindre grad än andra ungdomar. Motionen handlar om just detta, att skapa möjligheter för funktionsnedsatta barn och unga till en meningsfull fritid.

I många fall handlar det om att synliggöra utbudet av idrotts- och fritidsverksamheter och kulturverksamheter på ett bättre sätt. I andra fall handlar det om att samordna ansvaret för investeringar i utrustning, lokaler m.m.

Reservation anfördes av Åsa Jernberg (MP) enligt följande.

1. Nämnden uppdrar åt förvaltningen att utreda hur staden kan skapa fler möjligheter för barn och unga med funktionsnedsättning att få en aktiv fritid.
2. Utredningen bör innehålla en översyn över vilka behov av utrustning som finns inom staden.

Nämnden anför därutöver följande:

Inget barn ska diskrimineras enligt artikel två i FN:s barnkonvention, en av barnkonventionens portalparagrafer. Det innebär bl. a att barn med funktionsnedsättning ska ha samma möjligheter till en aktiv fritid som andra barn. Att skapa fler möjligheter för barn och unga med funktionsnedsättning att ha en rik och meningsfull fritid är en grundläggande rättighetsfråga. Förvaltningen bör därför ges i uppdrag att utreda hur staden kan skapa fler möjligheter till en aktiv fritid för barn och unga med funktionsnedsättning. Utredningen bör bl. a innehålla en översyn över vilka behov av utrustning

för fritidsverksamhet som finns. Utredningen bör även ge rekommendationer för hur möjligheterna till en aktiv fritid kan öka för barn och unga med funktionsnedsättning.

Socialnämnden

Reservation anfördes av tjänstgörande ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) och ledamoten Inger Stark (V) enligt följande.

1. Socialnämnden bifaller förvaltningens utlåtande.
2. Socialnämnden rekommenderar kommunfullmäktige att godkänna motionen.
3. Därutöver anför nämnden följande.

Det är positivt att Socialförvaltningen uttalar sitt tydliga stöd för vikten av stadens stöd till idrott och andra fritidsaktiviteter för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. Precis som förvaltningen skriver i sitt utlåtande så åligger det staden enligt LSS, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, att verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Samt att ha en aktiv fritid främjar hälsan och ska därför eftersträvas.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Marie Ljungberg Schött m.fl. (M), ledamoten Ann-Katrin Åslund (FP) och ledamoten Stina Bengtsson (C) enligt följande.

I Stockholms stads vision år 2030 är målet att alla, oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning eller etnisk och socioekonomisk bakgrund, kan utöva idrott och motion utifrån egna önskemål och förutsättningar.

I stadens nya idrottspolitiska program är personer med funktionsnedsättningar en viktig och prioriterad grupp. Fritids- och idrottsaktiviteter ska vara lättåtkomliga för alla och stadens anlagda ytor för fysisk aktivitet ska vara tillgänglighetsanpassade för personer med funktionsnedsättning. I stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011–2016 poängteras att alla människor ska få möjlighet till en bra fritid, att alla ska kunna välja bland olika verksamheter som till exempel kultur, idrott, rekreation samt att verksamheten ska vara tillgänglig.

Det är viktigt att även personer med funktionsnedsättning får möjlighet till ett aktivt liv. Stockholms stad fortsätter arbetet med att funktionshinderanpassa flera lekplatser och andra allmänna ytor i staden. Det är viktigt att alla människor själva får välja vilken form av idrott och sysselsättning de utför.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Catarina Agrell m.fl. (S) enligt följande.

Nämnden ska bifalla motionen i sin helhet.

Reservation anfördes av Anders Ödmark m. fl. (MP) och Reijo Kittilä (V) enligt följande.

Remissen bevaras med förvaltningens tjänsteutlåtande jämte med vad som anförs nedan.

Stadsdelsnämnderna har, så som förvaltningen anger, ett ansvar för spontanidrott i stadens parker. Det innebär ett ansvar för att även personer med funktionsnedsättning har möjlighet till spontanidrott.

Även om idrottsnämnden har ett övergripande ansvar för funktionsnedsattas fritid och idrottsmöjligheter är det angeläget att det inom varje stadsdelsområde görs en inventering av i vilken utsträckning personer med funktionsnedsättning har möjlighet till spontanidrott i stadens parker. Stadsdelsförvaltningen bör göra en sådan inventering avseende Kungsholmen.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

Bilaga 2

2012:22

2012:22

Motion av Tomas Rudin m.fl. (S) om stadsdelarnas ansvar för funktionsnedsattas fritid och idrottsmöjligheter
Dnr 326-661/2012

Stockholm stad har som ambition att bli världens mest tillgängliga stad. Vi har en bit kvar men ambitionen är hög och det är bra. Förutom tillgänglighetsfrågor är funktionsnedsattas möjligheter till ett jämlikt medborgarskap också en fråga om att staden aktivt skapar förutsättningar för ett aktivt liv för funktionsnedsatta. Vi har i stadens regi flera goda exempel. Friluftsbad för funktionsnedsatta i Stora Sköndal, Beckomberga idrottshall, inomhusbad och så vidare.

I förhållande till antalet funktionsnedsatta i staden är utbudet trots allt begränsat och bör byggas ut ytterligare. Idrottsföreningar av människor med funktionsnedsättningar gör mycket viktiga insatser för att möjliggöra ett aktivt fritidsliv. Handikappidrotten växer och Stockholm har flera framstående idrottsutövare som är förebilder för nya utövare.

Ett faktum är dock att antalet tillgängliga platser för idrottsutövande ännu inte nått fullgod kvalitet i stadens anläggningar, vilket även gäller den utrustning som behövs för att utöva handikappidrott.

Utrustningen är mycket dyr i förhållande till andra sporters vilket helt naturligt är en följd av att det är färre utövare och att det därför inte finns en större marknad för dessa produkter. Individuell utrustning för idrott omfattas inte heller av bistånd eller assistansstöd så investeringar för dessa idrotter görs av enskilda utövare eller av idrottsföreningarna själva. Ett exempel är den starkt växande sporten el-hockey som vänder sig till gravt funktionsnedsatta och är en slags innebandy med hjälp av snabba rullstolar med ett klubb-blad monterat i fören. Sporten växer snabbt i världen och spås bli en av de större handikappsporterna inom några år. En sådan el-hockeystol kostar cirka 75.000 kronor och kräver ett löpande underhåll. Stockholms handikappförbund har idag fem stycken sådana stolar och sporten spelas i lag om tre personer i vardera lag. Idag kan inte handikappförbundet visa upp denna sport på pröva-på dagar av

hänsyn till att efterfrågan är så stor att det är orimligt för alla som vill att dela på fem stolar.

Ett annat mindre kostsamt exempel är sporter för personer med synnedsättning, såsom Show-down som spelas på ett slags bord med ögonbindel. Spelet påminner om pingpong. Fast spelarna identifierar bollens rörelser med hörseln och inte genom synen. Borden är stora, men få i staden. Tillgången till bord avgör möjligheten för utövare över staden att spela. Sporten begränsas därmed av utbudet men skulle kunna växa även bland medborgare utan funktionsnedsättning om sådana bord fanns på skolor och fritidsgårdar.

I båda dessa exempel är tillgången till utrustning en hämmande faktor. Om staden köpte in utrustning i alla stadsdelar skulle utbudet av möjligheter växa, fler skulle kunna utöva idrotterna och det allmänna intresset skulle växa för handikappidrott. Om varje stadsdel köpte in varsin el-hockeystol skulle antalet tillgängliga stolar i staden tredubblas och turneringar skulle kunna anordnas med flera tremannalag.

Mot bakgrund av ovanstående vill vi föreslå

att stadsdelarna ges i uppdrag att investera i utrustning såsom t ex el-hockeystolar och Showdown-bord för att öka möjligheterna för funktionsnedsatta att utöva idrott i hela staden.

Stockholm den 23 april 2012

Tomas Rudin

Emilia Bjuggren

Kaj Nordquist